ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1.-3/24/68-136-6

Vaideotsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Greete Kaljuste
Otsuse tegemise aeg ja koht	23.02.2024, Tallinnas
Vaide esitamise aeg	12.01.2024
Teabevaldaja	Keskkonnaamet e-posti aadress: info@keskkonnaamet.ee
Vaide esitaja (teabenõudja)	AS Postimees Grupp e-posti aadress: ylle.harju@postimees.ee

RESOLUTSIOON
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, AvTS § 51 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja 4 ning Vabariigi Valitsuse seaduse § 75^1 lõike 3 alusel:

1) teen vaideotsuse rahuldada vaie osaliselt:
2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse
-vaadata teabenõue uuesti üle ja väljastada teabenõudes küsitud päritoluviited;
3) jätta vaie muu soovitud teabe osas rahuldamata, kuna see võib kahjustada ettevõtja ärisaladust;
4) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 07.03.2024, mille täitmisest tuleb teavitada samaks ajaks ka inspektsiooni aadressil info@aki.ee.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse üksnes vaideotsuse (ülaltoodud punkt 3) rahuldamata jäänud osas. Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab käesoleva ettekirjutuse vaidlustada vaidega Andmekaitse Inspektsiooni

peadirektorile.

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

FAKTILISED ASJAOLUD

19.10.2023 esitas teabenõudja teabenõude, milles sooviti:
Saksamaalt saadetud originaalvastused, sh kõik dokumendid, millised saatis Niedersachseni liidumaa ministeerium (Niedersächsisches Ministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz) Keskkonnaametile Saksamaalt Eestisse saadetud metsaistikute kohta.

31.10.2023 keeldus teabevaldaja teabenõude täitmisest koos selgitusega:
Keskkonnaameti päringule Saksamaalt Lüdemann Pflanzen GmbH taimlas kasvatatud ja Eestisse toodud Eesti päritolu taimede osas edastati Keskkonnaametile eelpool nimetatud taimla taimede turustamise teatised, kus on kajastatud ka ettevõttele SystemSeparation Ltd tarnitud taimed. Keskkonnaamet analüüsis meile saadetud turustusteatisi ning veendus, et Saksamaalt Eestisse toodud taimed on Eesti päritolu. Edastasime ka vastava hinnangu ja kokkuvõtte. Kuna ettevõte SystemSeparation Ltd põhjendas, miks Saksamaalt saadetud turustusteatised on ettevõtte ärisaladus, ei ole Keskkonnaametil võimalik soovitud dokumente saata.

02.11.2023 esitas teabenõudja inspektsioonile vaide.

13.11.2023 täitis teabevaldaja teabenõude edastades teatised aastate kaupa kattes neis kinni ärisaladust puudutava osa, peale mida teabenõudja oma vaiet täiendas soovides ärisaladuse hindamist.

16.11.2023 tegi inspektsioon teabevaldajale järelepärimise.

29.11.2023 vastas teabenõudja inspektsiooni järelepärimisele.

22.12.2023 tegi inspektsioon ettekirjutuse vaadata teabenõue uuesti üle ja hinnata küsitud dokumentides sisalduvat ärisaladust (iga kinni kaetud andmevälja osas eraldi) ning teave kas väljastada või iga kinni kaetud andmevälja osas esitada teabenõudjale kirjeldus, mis teave kinni kaeti ja põhjendus kuidas see ettevõtja ärisaladust kahjustab.

09.01.2024 täitis teabevaldaja teabenõude uuesti ja esitas selgitused, mis osas on andmed kinni kaetud.

25.01.2024 esitas teabenõudja täiendava vaide taotledes ka kinni kaetud osas teabe avaldamist.

05.02.2024 esitas inspektsioon järelepärimise teabevaldajale ja ka Systemseparation Limited ettevõttele, kellel ärisaladust küsitud teave puudutab.

19.02.2024 esitas Systemseparation Limited oma selgitused.

20.02.2024 esitas teabevaldaja oma selgitused.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED

Keskkonnaamet on lugenud taimede koguse ja seemnepartiide numbrid ärisaladuseks. Postimees rõhutab, et ärisaladusena saab käsitleda aga ainult hinda ja äripartnerite nimekirja (mida dokumendid isegi ei sisalda).

Taimede kogus ega seemnepartii numbrite näol ei ole tegemist teabega, millel oleks kaubanduslik väärtus oma salajasuse tõttu ning ettevõte ei ole ka varasemalt võtnud meetmeid infot salajas hoida (vt all kohtumenetlusse esitatud info).

Seemnepartiide number ega istikute arv, mis on Saksamaalt Eestisse toodud, ei ole ärisaladuseks. Tegemist on numbritega, mis võimaldavad veenduda seaduskuulekuses ehk kontrollida seadusest tulenevate mh dokumenteerimiskohustuste täitmist. Puudub tegelik selgitus või põhjendus, miks peaks seemnepartii numbrit ärisaladuseks lugema.
Juhul kui Saksamaalt toodud istikute kohta käiv dokumentatsioon on korrektne, siis ei saa tekkida Saksamaalt Eestisse taimi importivale ettevõttele ärilist kahju sellest, et konkurendid (Eesti metsataimekasvatajad) on teadlikud toodud taimede terviklikust kogustest (mitte sellest, kellele konkreetselt palju ja mida müüdi) ja dokumentide numbritest. Kahju saab tekkida juhul, kui peaks selguma, et dokumentatsioon pole korrektne või koguni, et taimede päritolu pole see, mida ettevõte väidab. Õigusrikkumise varjamise eesmärk ei saa aga olla ärisaladuseks.

Veelgi enam tõendavad ka Systemseparation OÜ poolt avalikku kohtumenetlusse esitatud tõendid, mis sisaldavad andmeid nii taimede koguse kohta kui seemnepartiide numbreid (varjatud vaid hind), et ka Systemseparation OÜ ise ei loe tegelikkuses viidatud andmeid ärisaladuseks. Selge on, et vastasel juhul oleks Systemseparation OÜ vandeadvokaatidest esindajad taotlenud selles osas ärisaladuse kaitseks menetluse kinniseks kuulutamist. See näitab selgelt, et ettevõtte põhjendused on lihtsalt otsitud, et takistada mh dokumenteerimiskohustuste täitmise ja taimede päritolu kontrolli.

Keskkonnaameti väide: "Müügimahu teadmine võimaldab teha ettevõtte klientidele paremaid pakkumisi" ei ole korrektne kahel põhjusel:
Esiteks konkureerivad ettevõtted teavad niigi müügimahte, sest Keskkonnaamet on need avalikustanud (vt https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/metsandus/kultiveerimismaterjal-ja-selle-sertifitseerimine#materjali-turustamine – istutusmaterjali turustamine). Postimees soovib kontrollida seemnete ja taimede koguste omavahelist ajalist klappimist algdokumentide järgi. See info ei oma kaubanduslikku väärtust. Nimelt kuigi Keskkonnaameti lehel on müügimahud avalikud, siis dokumenti, mis kinnitaks, et need mahud on ka tegelikult korrektsed ja vastavad tegelikule dokumentatsioonile keeldutakse ärisaladuse taha pugedes väljastamast. Teiseks metsaomanikud teevad taimede ostul valiku taime suuruse ja vanuse järgi. Eelistatud on taim, mis on oma vanuse kohta suurem. Saksamaalt toodud taimed on suuremad ja ilusamad, sest on kasvanud soojemas kliimas. Seega on konkurentsieelis taime välimus, mitte taimemüüja kogused, ega dokumentide numbrid. Seega ei ole taimede kogusel kaubanduslikku väärtust.

Keskkonnaameti väide: "Päritoluviite teadmisel on võimalik konkurentidel teada saada ettevõtte klientide eelistused, nt kas kasutatakse taime kasvatamiseks kategoorias "algallikas tuntud" või „kvalifitseeritud" seemet. Sellist infot kasutavad konkurendid ära ning soetavad sama kategooria ja päritolu algmaterjali." ei ole korrektne samuti kahel põhjusel:
Esmalt päritoluviite info on keskkonnaameti dokumendiregistris avalikustatud. Kuvatõmmis registrist ja päritoludokumendi näidis. Samuti on kõnealusele Systemseparation LTDle müüdud seemnete üksikasjalikud päritoluviited avalikud RMK dokumendiregistris (lisatud näidis, allikas: adr.rmk.ee/otsing, teine osapool Systemseparation LTD, 04.10.2023, KU seemnepartii numbriga S-1-14-13-2004-34) (LISA 3), mis samuti tõendab, et tegelik kaubanduslik väärtus seemnepartii numbritel puudub.

Postimees soovib kontrollida, kas algdokumentides olevad päritoluviited klapivad teistes allikates avaldatutega.

TEABEVALDAJA SELETUSED

20.02.2024 esitas teabevaldaja täiendavaid selgitusi:

Metsaistutamiseks sobivate taimede turustamisel on keskkonnaministri 01.07.2016 määruse nr 20 „Metsa uuendamisel kasutada lubatud kultiveerimismaterjali algmaterjali päritolu, kultiveerimismaterjali tarnimise ja turustamise nõuded“ §16 lg 3 kohaselt taimede tarnija kohustatud andma taimede ostjale põhitunnistuse koopia, millest taimed on kasvatatud. Põhitunnistusel on märgitud täielik algmaterjali iseloomustav teave. Seega kultiveerimismaterjali turustamine ei toimu pimesi ja infot taimede algmaterjali päritolu kohta jagatakse otse taime ostjale.

Kultiveerimismaterjali tarnijana on registreeritud Systemseparation LTD, kes soetab metsapuude seemneid taimede kasvatamiseks ning turustab kasvatatud taimi maa- ja metsaomanikele. Keskkonnaametil puudub teave Systemseparation OÜ kohtuasjadest ja seal käsitletud mõistetest.

Postimehe esitatud versioon, et metsaomanikud valivad taime vaid suuruse järgi, ei pea paika. Metsaomaniku eesmärk taimi ostes on, et taimed jääks peale istutamist ellu ja kasvaks võimalikult hästi edasi. Erinevate tehnoloogiliste võtetega on võimalik tagada parem taime kasvamaminek. Teatud väetistega kiirelt pikaks kasvatatud taim ei näita head kasvamaminekut ja kasvu peale ümberistutamist alalisse kasvukohta. Seega ainult suur või kiirelt kasvatatud taim ei taga raiesmikul head kasvu.

Kaubanduslik väärtus on teadmisel, millist konkreetset seemnepartiid kasutatakse taimede kasvatamiseks. Keskkonnaameti kodulehel on saadaval info nii seemnete väljaviimise kohta kui ka taimede Eestisse toomise kohta ilma viiteta konkreetsele taimede kasvatamiseks kasutatud algmaterjalile. Kodulehel esitatud info on saadud kultiveerimismaterjali tarnijate esitatud aruannete ja sisse- ning väljaveoteatiste info kokkuvõttena. Keskkonnaamet teeb kultiveerimismaterjali tarnijate üle järelevalvet, võrreldes tarnijate aruannetes esitatud kultiveerimismaterjali koguseid algdokumentides esitatuga.

Lisaks andsime võimaluse anda selgitusi ettevõttel Systemseparation Limited, kes vastas meile 19.02.2024 muuhulgas järgmist:

Systemseparation on palunud Keskkonnaametil käsitleda ärisaldadusena mh teavet, mis puudutab põhitunnistuse/partii numbreid, puuliike, koguseid ja algmaterjali tähiseid, samuti taimede vanust puudutavat infot ning tarnija andmeid.

Taimekogustel ja seemnepartiide infol on kogumis muu teabega kaubanduslik väärtus. Sellest teabest kogumis saab tuletada ***Systemseparation’i äristrateegia, sh kliendinimekirjad ning kasutatavate müügi- ja turunduskanalite info ning prognoositava müügimahu****. Taime turustamise protsess hõlmab seemne ostmist, sellest taime kasvatamist ning taime realiseerimist. Keskkonnaametiga jagatav teave kajastab seega mitme aasta müügiplaani. Sellist infot saavad konkurendid avalikustamisel ära kasutada, kuivõrd see võimaldab Systemseparation’i kliente nö „üle lüüa“. Just nimelt taimede kogused aitavad Systemseparation’i konkurentidel hinnata Systemseparation’i müügimahtu ning partiinumbrid teevad info täpselt jälgitavaks. Selle info avalikustamine võib Systemseparation’ile tähendada, et kasvatatud taimed tuleb hävitada. Kõnealusest infost kogumis peegeldub Systemseparation’i koostatud turuanalüüs, mille avalikustamine ja teistele turuosalistele teatavaks saamine kahjustaks oluliselt Systemseparation’i konkurentsivõimet ja majandustulemusi nii otsese kahju kui saamata jääva tulu näol.* ***Systemseparation kaotaks oma konkurentsieelise, kui konkurentidele saaks teatavaks Systemseparation’i äritegevuse fookus, suunad, mahud ning planeeritav hinnakujundus****. Sellega võib kaasneda olemasolevate või uute ärivõimaluste kaotus Systemseparation’i jaoks.*

Vaide esitaja väidab, et Systemseparation ei ole ise varasemalt võtnud meetmeid, et infot saladuses hoida. Seejuures viitab vaide esitaja avalikule kohtumenetlusele, kus Systemseparation on esitanud dokumendid, mis sisaldavad infot taimede koguse ja partiinumbrite kohta ning varjatud on üksnes hind. Systemseparation on tõepoolest kohtumenetluses sellisel kujul dokumendid esitanud. Tegemist on vaidlusega Postimehes Systemseparation'i kohta avaldatud ebaõigete väidete üle. Systemseparation esitas viidatud dokumendid, et ühe partii näitel tõendada, et seemnete päritolu on jälgitav. Seetõttu oli oluline neis dokumentides see info peitmata jätta. Kuivõrd tegemist oli ühe partii näitega, ei pidanud Systemseparation seda märkimisväärseks riskiks ärisaladusele. Seda erinevalt olukorrast, kus soovitakse saada infot palju ulatuslikumalt.

Teabenõudes on viidatud, et Eestis konkureerivad ettevõtted teavad niigi üksteise müügimahte, sest Keskkonnaamet on need avalikustanud. Seejuures on viidatud aruannetele, kus Keskkonnamet on toonud välja taimede koguhulga liigiti[1]*. Sellest ei saa aga järeldada, milline on iga turuosalise müügimaht. Samuti ei nähtu sellest infot niisuguse detailsusastmega, nagu partiinumbrid ja konkreetsete partiide kogused. Niisiis ei välista Keskkonnaameti koduleheküljel olev teave kuidagi müügimahu ärisaladuseks olemist. Samuti on teabenõudes viidatud, et RMK dokumendiregistris on avalikult kättesaadavad Systemseparationi päritoludokumendid*[2]*. Seejuures on teabenõudes jäetud välja toomata, et RMK dokumendiregistris on vaid üksikud seesugused dokumendid seoses sellega, et Systemseparation pöördus ise selgituste saamiseks RMK poole. Tegemist on ühtlasi sama partiid puudutava sama dokumentatsiooniga, mille Systemseparation on esitanud ka kohtumenetluses.*

Teabenõudes on läbivalt viidatud soovile kontrollida Systemseparationi tegevuse seaduspärasust. Systemseparationi tegevus on õiguspärane ning ka Keskkonnaamet on seda kinnitanud. Nagu ka eelpool viidatud, on Systemseparationi ja Postimehe vahel pooleli vaidlus ebaõigete andmete ümberlükkamiseks. Postimees on asunud väitma, et Systemseparationi istikud on kahtlast päritolu, kuivõrd nende päritolu tõendavast dokumendijadast oli puudu üks valitsusasutuste omavaheline dokument, mille olemasolu ei sõltu Systemseparation'ist. Postimehe esitatud vaie on niisiis osa pooltevahelisest vaidlusest.

Lisaks Systemseparation'i huvidele kahjustaks selle info avalikustamine ka üleüldist konkurentsiolukorda ja seeläbi kogu turgu. Seega on Systemseparation'i ärisaladuse kaitsmine oluline ka konkurentsimoonutuste vältimiseks Eesti istikute turul. Kahtluse korral tuleks ka Andmekaitse Inspetksioonil kui haldusorganil eelistada lahendust, mis vähendab kahju tekkimise tõenäosust.

Systemseparation'ile teadaolevalt ei ole seesuguse info avalikustamine halduspraktikas ka tavaline. Keskkonnameti dokumendiregistris ei ole analoogset infot sisaldavad dokumendid avalikult kättesaadavad. Eelduslikult on niivõrd detailse info puhul tegemist asutusesiseseks kasutamiseks määratud dokumentidega.

Eelnevast tulenevalt palub Systemseparation käsitleda enda ärisaladusena teavet, mis puudutab põhitunnistuse/partii numbreid, puuliike, koguseid ja algmaterjali tähiseid, samuti

[1] Kättesaadav: https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/metsandus/kultiveerimismaterjal-ja-selle-sertifitseerimine#materjali-turustamine.

[2] Teabenõudes on viidatud allikana adr.rmk.ee/otsing, teine osapool Systemseparation LTD, 04.10.2023, KU seemnepartii numbriga S-1-14-13-2004-34).

taimede vanust puudutavat infot ja tarnija andmeid ning jätta Postimehe ajakirjaniku Ülle Harju vaide rahuldamata.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED

Vaide ese

1. AvTS § 3 lõige 1 sätestab, et avalik teave on mistahes viisil ja mistahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on loodud või saadud avalikke ülesandeid täites. AvTS § 5 lg 1 punkti 1 kohaselt on teabevaldajaks riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus. Seega on Keskkonnaamet teabevaldaja.

2. Teabenõudja vaidlustas küsitud teatistes kinni kaetud ärisaladust puudutava osa kinni katmise ja taotleb ärisaladuse hindamist ning kogu teabe väljastamist.

Juurdepääsupiirangud

3. Teabevaldaja peab alati valima teabe avalikkusele kättesaadavaks tegemise, kui ei esine reaalselt ja põhjendatud vajadust juurdepääsetavust mingis osas piirata, ning ka sel juhul tuleb eelistada osaliselt kättesaadavaks tegemist täielikule piiramisele. Antud juhul on jäetud teave osaliselt väljastamata.

4. Teabevaldaja on esitanud inspektsioonile teatised ka täies mahus ärisaladuse hindamiseks. Samuti esitanud korduvad selgitused, miks ta leiab, et tegemist on ärisaladusega. Seejuures jäänud kinni kaetud osas oma esmaste selgituste juurde, mis on esitatud teabenõudjale pärast esmase ettekirjutuse täitmist 09.01.2024.

5. Toome taaskord välja, et ärisaladus peab vastama korraga kõigile (ebaausa konkurentsi takistamise ja ärisaladuse kaitse seaduse § 5 lg 2) kolmele punktile:

> 1) see ei ole kogumis või üksikosade täpses paigutuses ja kokku panus üldteada või kergesti kättesaadav nende ringkondade isikutele, kes tavaliselt kõnealust laadi teabega tegelevad;
> 2) sellel on kaubanduslik väärtus oma salajasuse tõttu ja
> 3) selle üle seaduslikku kontrolli omav isik on asjaoludest lähtuvalt võtnud vajalikke meetmeid, et hoida seda salajas.

6. Seega ei ole mitte igasugune ettevõtlust puudutav teave käsitletav ärisaladusena, vaid ärisaladus peab vastama korraga eeltoodud kolmele tingimusele. Et konkreetset teavet saaks käsitleda ärisaladusena, peab ärisaladuseks tunnistatud teabel olema ettevõtja jaoks ka majanduslik väärtus, mis seisneb selles, et ärisaladus ei ole konkurentidele teada. Ärisaladuse puhul on tegemist teabega, mis garanteerib antud ettevõtja äritegevuse edukuse ning mille väljatöötamiseks või kogumiseks on ettevõtja teinud investeeringuid, mis vajavad õigustatult kaitset. Lisaks peab sellise informatsiooni avaldamine **ohustama ettevõtja huve**.

7. Viimati täidetud teabenõude osas jäeti ärisaladuseks:

1. Taimede arvuline kogus (järjekorranumbri järel esimesel real).
2. Päritoluviide (puuliigi järel olev teave)
3. Algmaterjali põhitunnistuse number (kolmandal real olev teave)
4. Pakendamise info: mitu taimekotti kasutati ja mõningatel juhtudel ka info selle kohta, mitu taime ühte pakendisse pandi (neljandal real olev teave)

8. Nõustume, et kogumis võib neid andmeid käsitleda ettevõtte ärisaladusena. Aga keskendume üksnes päritoluviitele, mis meie hinnangul ülejäänud andmetest eraldi ei ole ettevõtte ärisaladus ja mis osas on avalikkusel ka hetkel suurim huvi.

9. Leiame, et see ei saa olla ärisaladus, milliseid istikuid (toote nimetus) müüakse ning kust seeme pärineb isegi juhul kui see ei ole üldteada info ja ettevõtja on selle varjamiseks teinud piisavaid jõupingutusi. Me ei nõustu, et see kahjustab ettevõtja huve sel määral, et see saaks olla ta ärisaladuseks. Müüja peab müümisel esitama teabe, mis toodet ta müüb, seejuures ka toote päritolumaa ja muud kriteeriumid, mida ei saa seega kuulutada ettevõtte ärisaladuseks. Ärisaladus saab eelkõige olla põhjendatud juhtudel info kellele, mis koguses ja mis hinnaga midagi müüdi.

10. Aga nõustume, et arvuline kogus koos pakendamise infoga võib anda edasi teavet ettevõtja kogumahtude ja seega turuosaluse kohta. Samuti nõustume, et koos eelneva infoga antav teave täpsema algmaterjali kohta võib näidata turustrateegiat ja ohustada tegelikku konkurentsieelist. Taimede kogusel võib seega olla ettevõtte jaoks majanduslik väärtus. Selle info avalikuks tegemisel on võimalik tuletada ettevõtte müügistrateegia ja müügimahud. Ühtlasi võimaldab müügimahu teadmine konkurentidel teha ettevõtte klientidele paremaid pakkumisi. Ettevõte kaotab enda konkurentsieelise ning sellega kaasneb ettevõttele konkurentsivõime kadu ja kehvem majandustulemus nii otsese kahju kui saamata jääva tulu näol. Ühtlasi võib sellega kaasneda olemasolevate ärivõimaluste kaotus ettevõtte jaoks. Ettevõte on võtnud oma ärisaladuse kaitseks ette konfidentsiaalsuslepingud teenusepakkujatega ning piiranud minimaalseks isikute ringi, kes ärisaladuseks peetavale teabele ligi pääsevad. Ettevõte on Keskkonnaametit informeerinud ärisaladuseks peetavast teabest.

11. Küll aga seemnete päritolu avalikkusele kättesaadavaks tegemine kaalub üle ettevõtte ärihuvid. Nõustume, et täpsemat kontrolli kogu dokumentatsiooni üle peab tegema Keskkonnaamet, kellel on õigus tutvuda selle tarbeks kogu teabe kui tervikuga, sh ärisaladust puudutava osaga. Ameti tegevust saab vajadusel vaidlustada muudel alusetel ja see ei saa olla põhjus, miks kogu infot peab teadma avalikkus, sh ajakirjandus.

12. Kuna Keskkonnaamet teabevaldajana kehtestab dokumentidele juurdepääsupiirangud, peab ta suutma hinnata ja põhjendada, kuidas sellise teabe avalikustamine kahjustab ärihuve (küsides vajadusel selleks ettevõtjalt selgitusi oma). Kohus on asjas nr 3-08-1980 märkinud, et argumendi vastu, mille kohaselt saab ärisaladuse põhjendatuse üle otsustada üksnes ettevõtja ise, räägib mh ka Konkurentsiseaduse § 63 lg 2 – ettevõtja peab oma ärisaladuse määratlust põhjendama Konkurentsiametile ja Konkurentsiametil on õigus ka mitte nõustuda ettevõtja määratlusega. Samuti on kohus 16.05.2016 otsuse 1-15-8331/40 punktis 5.3 märkinud: „Iseenesest õige on kaitsja seisukoht, et ettevõtja pädevuses on määratleda, missugust informatsiooni ta ärisaladuseks loeb. Samas ei saa jätta tähelepanuta, et kui ettevõtja on tunnistanud mingi teabe ärisaladuseks, ei saa sellest veel järeldada, et tegu on ärisaladusega, kuna viimase määratlemisel tuleb lähtuda objektiivsest olukorrast, mitte üksnes ettevõtja subjektiivsest tahtest. Subjektiivselt peab teave olema ärisaladusena määratletud ja omaja poolt sellisena kaitstud. Objektiivselt aga tuleb tuvastada, et teabe sisu ei ole üldsuse jaoks teada ning et teabe sellisena hoidmine omab teatavat objektiivset väärtust.“

13. Teabevaldaja peab arvestama ka teema vastu üldist avalikkuse huvi[3] ja olema ärisaladuse määratlemisel seetõttu kriitiline ja mitte nõustuma ettevõtte väidetega kergekäeliselt. Seejuures kuna ka peamine probleem on asjaolus, et Postimees on viidanud, et seemned on kahtlast päritolu, on ettevõtja valeväidete tõttu pöördunud kohtusse, sh esitanud seal näidiseks mingi osa dokumentidest, et tõendada asjaolu, et seemnete päritolu on jälgitav, siis on see

[3] https://www.postimees.ee/7819336/ametnikud-on-sunnitud-hiigelpettuse-kahtlust-uurima; https://www.postimees.ee/7812840/eesti-metsaomanikke-kummitab-hiigeltussamise-kahtlus; https://www.aripaev.ee/uudised/2015/02/03/leedu-kuusetaim-meile-ei-sobi;

ettevõtjale hea võimalus seda tõendada ja see on ka pooleliolevas kohtumenetluses neile hoopis vastupidi kasulik.

14. Lisaks arvestame, et päritoluriigi nime või lähtekohta välja toomine on enamik sektorites tavapraktika, mitte ei saa olla seetõttu ettevõtja ärisaladuseks. Samuti on käinud arutelud kas see võiks olla kohustuslik tuua välja ka päritolumaa (nt igasuvine teema kas tegemist on Eesti maasikatega).

Kokkuvõte
Ettekirjutusega kohustame teabevaldajal küsitud teabe uuesti üle vaadata ja väljastama teatistel lisaks päritolumaa viited.

/allkirjastatud digitaalselt/

Greete Kaljuste
jurist
peadirektori volitusel

Koostaja:
Kadri Levand